

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

uplynulé dva týdny byly ve finančním sektoru opět bohaté na události. Došlo k jmenování nových členů bankovní rady, novou víceguvernérkou ČNB byla jmenována Eva Zamrazilová, předsedkyně Národní rozpočtové rady. Dále bankovní radu posílila Karina Kubelková, hlavní analytička Hospodářské komory a poradkyně premiéra Petra Fialy, a poslední místo doplnil dosavadní ředitel sekce finanční stability ČNB, Jan Frait. Je to vůbec poprvé, co v Bankovní radě zasednou dvě ženy najednou. S oběma dámami jsem přitom měla možnost se osobně několikrát setkat a o to víc se na budoucí spolupráci těším.

Další významnou událostí, která rezonovala nejen v médiích, bylo pozastavení dlouho připravovaného spojení Air Bank Moneta Money Bank. Důvodem rozhodnutí jsou podle PPF, která je vlastníkem Air Bank a zároveň vlastní 30% podíl v Monetě, nedávné změny požadavků České národní banky na kapitálovou vybavenost finančních ústavů a negativní vývoj ekonomiky, který mění parametry původně zamýšleného sloučení. A právě negativní vývoj ekonomiky uzavírá trojlístek klíčových událostí uplynulých 14 dní. V pátek byla zveřejněna míra inflace za květen. Její hodnota nám moc optimismu nepřidá.

Chudneme a čeká nás asi největší utahování opasků od devadesátých let. Ale pokud budeme zdrženliví a nebudeme nerozvázněně utrácet, nedopustíme tak přiživování vysokého inflačního očekávání a posílíme šanci, že se ekonomika z nynější krize brzy zotaví.

Přeji Vám vše nejlepší!

Monika Zahálková, výkonná ředitelka

Aktuálně

Objem poskytnutých hypoték v květnu mírně vzrostl, výrazný meziroční propad ale pokračuje. Průměrná sazba u nových úvěrů vzrostla na 4,64 %.

Banky a stavební spořitelny [poskytly v květnu hypoteční úvěry](#) v objemu necelých 21 mld. Kč. Oproti dubnu tak objem i počet poskytnutých hypoték opět vzrostl, to je však pro květnový měsíc relativně běžný vývoj. V meziročním srovnání se propad objemu i počtu hypoték ale zmírnil jen nepatrně a stále je kolem 60 %. Vyplynulo to z dat ČBA Hypomonitoru, který zachycuje data všech tuzemských bank a stavebních spořitelien poskytujících hypoteční úvěry na domácím trhu.

Úroková sazba u skutečně nově poskytnutých hypotečních úvěrů v květnu vzrostla na 4,64 % z dubnových 4,39 %. Zvyšování sazeb tak pokračuje již 15 měsíců v řadě a průměrná sazba se v květnu dostala na nejvyšší úroveň od poloviny roku 2010. Nabídkové ceny hypoték se v současnosti pohybují nejčastěji v poměrně širokém rozmezí od 5,5 do 7 % v závislosti na konkrétních parametrech hypotéky. Tržní úrokové sazby v posledním měsíci však dále vzrostly, lze tak očekávat, že zdražování hypoték stále

nekončí. „Tržní úrokové sazby delších splatností dále postupně rostou v souvislosti se zrychlující inflací a růstem úrokových sazeb v zahraničí. Například 5letá úroková sazba se již postupně dostává k 6% hranici, 10letá nedávno překonala 5% úroveň, kde byla naposledy před 20 lety. Tržní sazby jsou tak v současnosti zhruba o půl procentního bodu vyšší, než byly před měsícem. Zdražování hypoték tak bude v návaznosti na stále rostoucí cenu peněz pokračovat i v příštích měsících,“ říká Jakub Seidler, hlavní ekonom ČBA.

Průměrná výše hypotéky v květnu, stejně jako v dubnu, oproti předchozím měsícům mírně poklesla a pohybovala se nepatrně pod úrovní 3,2 mil. Kč. S přísnějšími pravidly ze strany ČNB a vysokými úrokovými sazbami zvyšujícími měsíční splátky totiž musely některé domácnosti zamýšlenou výši hypotéky snížit. S očekávaným růstem úrokových sazeb se zvyšuje i měsíční splátka u nových či refixovaných úvěrů. Například růst o jeden procentní bod znamená pro průměrnou velikost hypotéky zvýšení měsíční splátky o 1,6 až 2 tisíce Kč. Ve srovnání s 2% úrokovou sazbou, která byla na trhu běžná v dřívějších letech, znamená 6% hypoteční sazba nárůst měsíční splátky u průměrné hypotéky zhruba o 7 tisíc Kč.

Meziroční inflace se vyšplhala na 16 %, je nejvyšší za posledních 29 let

inflace v květnu dále citelně zrychlila, a to na 16 % z dubnových 14,2 %. Trh přitom odhadoval 15,4 %, Česká národní banka dříve 14,9 %. Za zrychlením inflace stálo především další zdražení potravin, v menší míře pak růst cen spojených s bydlením, od energií po nájmy a také ceny ve stravování. Růst cen potravin bude patrně zrychlovat i v dalších měsících, což, společně s dalším růstem cen energií, bude oddalovat začátek zpomalování meziročního růstu cen. Pro letošní rok tak ČBA odhaduje průměrnou inflaci okolo 14,5 %. Vzhledem k rychlejšímu růstu cen se rovněž zvyšuje šance razantnějšího zvýšení sazeb ČNB na příštím jednání, a to alespoň o 1 procentní bod. [Více v komentáři](#) Jakuba Seidlera, hlavního ekonomy ČBA. K odběru jeho komentářů se můžete přihlásit [zde](#).

Bankovní rada ČNB má nové členy

Prezident [Miloš Zeman jmenoval](#) viceguvernérkou České národní banky (ČNB) předsedkyni Národní rozpočtové rady Evu Zamrazilovou a novými členy bankovní rady Karinu Kubelkovou, hlavní analytičku Hospodářské komory a poradkyni premiéra Petra Fialy, a ředitele sekce finanční stability ČNB Jana Fraitu. V radě nahradí od července stávajícího guvernéra banky Jiřího Rusnoka, viceguvernéra Tomáše Nidetzského a člena bankovní rady Vojtěcha Bendu. Eva Zamrazilová členkou bankovní rady byla už v letech 2008 až 2014 a Jan Frait v ní působil mezi roky 2000 až 2006. Eva Zamrazilová se stala první ženou na pozici viceguvernéra za dobu existence ČNB. Zároveň budou v radě ČNB působit poprvé dvě ženy najednou.

Fúze Air Bank a Monety neproběhne

Dlouho připravované [spojení Air Bank s Moneta Money Bank se nakonec neuskuteční](#). Jednání byla zastavena z podnětu skupiny PPF, která je vlastníkem Air Bank a zároveň vlastní 30% podíl v Monetě. Důvodem rozhodnutí PPF je negativní vývoj ekonomiky, který mění parametry původně zamýšleného sloučení a nedávné změny požadavků České národní banky na kapitálovou vybavenost finančních ústavů. Moneta přistoupila na návrh ukončení akvizice s tím, že získá zpět doposud investované náklady. PPF se zároveň zavázala, že nebude navyšovat svůj podíl v Monetě a bude jej držet minimálně po dobu 12 měsíců.

Reálné mzdy klesly většině zaměstnanců

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda v prvním čtvrtletí letošního roku dosáhla 37 929 Kč, což je o 7,2 % více než ve stejném období roku 2021. Spotřebitelské ceny se ale v tomto období zvýšily o 11,2 %, a proto mzda reálně klesla o 3,6 %. Zhruba dvě třetiny zaměstnanců na průměrnou mzdu nedosáhnou. Medián, tedy prostřední hodnota mezd, vzrostl za první tři měsíce tohoto roku meziročně o 6,6 % na 31 923 korun. Reálně se v prvním čtvrtletí snížila mzda 94 % všech zaměstnanců. Polepšilo si jen zhruba 115 000 zaměstnanců, tedy zhruba tři procenta, v peněžnictví a pojišťovnictví a na trhu nemovitostí.

Komerční banka a Moneta budou sdílet bankomaty

Komerční banka (KB) a Moneta Money Bank [budou sdílet bankomaty](#). Banky si od tohoto kroku slibují zvýšení dostupnosti hotovostních služeb, ale i snížení nákladů na údržbu. Klienti KB tak budou moci od června zdarma vybírat hotovost v bankomatech Monety. Klienti Monety přitom

mají už nyní u běžného účtu výběr ze všech bankomatů po celém světě zdarma. Sdílená síť bude čítat na 1400 bankomatů. Česká spořitelna má nyní 1780 bankomatů a ČSOB něco přes tisícovku.

Průmysl v dubnu výrazně propadl

Průmyslová výroba v dubnu vykázala výrazný meziroční pokles o 3,8 %, když v březnu byl průmysl v mínusu o 1,4 %. Hluboký dubnový propad je dán relativně vysokou srovnávací základnou z loňského roku, kdy se průmysl rozjížděl po ukončení covidových restrikcí. I tak se ale průmyslová produkce snížila i meziměsíčně, a to o 0,8 %. Zatímco průmyslová výroba je zhruba na úrovni předpandemického roku 2019, automobilová výroba zůstává 10 % pod ní, což ilustruje komplikovanou situaci v tomto segmentu, která je následkem nedostatku potřebných komponent k výrobě. Výroba automobilů ale v samotném dubnu vykázala zlepšení a meziměsíčně vzrostla o 3 %. Šetření mezi ekonomy dle Focus Economics předpokládá růst tuzemského průmyslu v letošním roce o mírných 1,7 % po 6,6 % v loňském roce. To by znamenalo, že se průmysl v letošním roce dostane jen necelé procento nad úroveň předpandemického roku 2019.

Inflace v eurozóně míří vzhůru

Meziroční růst spotřebitelských cen v eurozóně v květnu podle rychlého odhadu Eurostatu zrychlil na 8,1 %, zatímco v dubnu byla míra inflace 7,4 %. Inflace v zemích používajících euro se tak vyšplhala na další rekord. Inflace v eurozóně se pohybuje vysoko nad dvouprocentním cílem Evropské centrální banky (ECB). Ta zatím drží svou základní úrokovou sazbu na rekordním minimu nula procent. Předpokládá se však, že ECB letos ve snaze omezit růst cen zahájí zvyšování úroků. Nejvyšší inflaci v eurozóně v květnu zaznamenalo Estonsko, kde se spotřebitelské ceny meziročně zvýšily o 20,1 %. Nejnižší byla míra inflace naopak na Maltě, kde růst cen činil 5,6 %.

Číslo týdne

4,63 %

průměrná sazba nových hypoték
v květnu 2022

Z legislativy

§

Ochrana spotřebitele: Rada EU přijímá postoj k novým pravidlům pro spotřebitelský úvěr

Rada EU schválila minulý týden [svůj postoj \(„obecný přístup“\)](#) k revizi směrnice o spotřebitelském úvěru.

Revidovaná směrnice ruší a nahrazuje současnou směrnici z roku 2008 o úvěrových smlouvách. Od roku 2008 vedla rostoucí digitalizace evropské ekonomiky k významným změnám na trhu spotřebitelských úvěrů. To zapříčinilo vznik nových produktů a nových subjektů nabízejících úvěry prostřednictvím rychlejších a zjednodušených postupů, ale také změny spotřebitelských preferencí při nákupu online, zejména po nedávné covidové krizi. V důsledku toho revize směrnice o spotřebitelském úvěru modernizuje a posiluje ochranu spotřebitele na evropské úrovni. Jejím cílem je zejména podporovat odpovědné a transparentní postupy všech subjektů zapojených do spotřebitelského úvěru, například zajištěním toho, aby informace o úvěrech byly prezentovány jasným a srozumitelným způsobem a byly přizpůsobeny digitálním zařízením. V zájmu ochrany spotřebitelů před nezodpovědnými úvěrovými praktikami, které by mohly vést k předlužení, směrnice navíc podporuje finanční vzdělávání a dluhové poradenství a upravuje posuzování, zda spotřebitel bude či nebude schopen splácet svůj úvěr.

Finanční vzdělávání

ČBA spouští vzdělávací programy pro manažery

Česká bankovní asociace nově spustila vzdělávací programy pro střední a vrcholový management. Ty se ve třech různých formátech tematicky odlišují podle cílové skupiny. Od nefinančních profesí (právníci, lékaři), po vedoucí pracovníky, finanční ředitele a samotný TOP management firem. Nejsou opomenuti ani pracovníci ve státní správě. Každý program se přitom skládá ze tří dvoudenních modulů a obsahuje témata z oblasti financí, práva, digitalizace, udržitelného financování, corporate governance, investování, kryptoměn apod. Lektory programu jsou čelní představitelé českého byznysu. V současné době je možné se přihlásit do programu ČBA Strategický management a finance. Více informací o vzdělávacích programech najdete [zde](#).

Téma

České domácnosti otočily: vklady v bankách se výrazně zvedly

Navzdory tomu, že zhodnocení vkladů v bankách nedokáže vymazat ztráty plynoucí z vysoké inflace, české domácnosti bankovnímu sektoru důvěřují. Svědčí o tom i výrazný růst objemu peněz, které Češi v dubnu do bank uložili. Opatrnější a konzervativnější chování naznačuje i meziměsíční pokles úvěrů, které si domácnosti vzaly.

Vklady obyvatel v bankách v dubnu meziměsíčně stouply o masivních 35,4 miliardy Kč, což po březnovém poklesu o téměř 26 miliard představuje podstatný obrat. Celkový objem úložek se již od srpna loňského roku drží nad hranicí tří bilionů korun a ke konci letošního dubna dosahoval tří bilionů a sedmdesáti šesti miliard korun. Meziroční nárůst vkladů obyvatelstva představuje 114 miliard korun, tedy zvýšení o necelá čtyři procenta.

Hypotéky půjdou dolů

Ze [statistik sestavovaných Českou národní bankou \(ČNB\)](#) také vyplývá, že při zjevně opadající hypoteční vlně dosáhl celkový objem úvěrů obyvatelstva 1,969 bilionu korun, meziročně je o 9 % vyšší. Meziměsíčně však již úvěry o jedno procento poklesly. Další pravděpodobný pokles v následujících měsících bude ovlivněn rostoucími úrokovými sazbami a také přísnějšími pravidly ČNB pro poskytování hypoték, která platí právě od dubna.

Výsledné saldo mezi vklady a úvěry obyvatelstva pak meziměsíčně stoupla z 1,053 bilionu na 1,108 bilionu korun.

„Po březnu, který přinesl výrazný pokles vkladů domácností, pravděpodobně jako reakce na uzavření poboček Sberbank, se situace v dubnu otočila a vklady markantně stouply. Na straně úvěrů začala platit přísnější pravidla ČNB pro posuzování příjmů uchazečů o hypotéky, a hypoteční trh se bude v následujících měsících spolu s pokračujícím růstem sazeb ještě dále tlumit. Výsledkem je po dlouhé době pokles celkového objemu čerpání úvěrů domácnostmi,“ uvedl hlavní poradce České bankovní asociace Miroslav Zámečník.

Podle něho ovšem souhrnné údaje ČNB neposkytují plastický pohled na realitu jednotlivých domácností, které reagují na vývoj často odlišně, podle jejich konkrétní situace. Jsou domácnosti, které zvedají opět míru úspor, inflaci navzdory, a omezující spotřebu, aniž by k tomu byly nuceny finančními důvody. Jiné by spotřebovaly, kdyby bylo z čeho (asi třetina domácností je podle průzkumů společnosti PAQ Research prakticky bez finančních rezerv). A ještě jiný možný vzorec chování je snaha utratit peníze dříve, než pozbydou hodnoty, případně je proti znehodnocení zajistit.

Podniky omezily čerpání úvěrů

Z dostupných dat ČNB rovněž vyplývá, že zdrženlivé a opatrné jsou české firmy. V dubnu se meziměsíčně snížil stav podnikových úvěrů o necelých 5,5 miliardy korun, meziročně ovšem dosažených 1,217 bilionu korun představuje vzestup o 75 miliard korun (+6,6 %). Depozita, která mají firmy v bankovních ústavech, oproti březnu zhruba o dvě miliardy stoupla na 1,336 bilionu korun; výsledné saldo vůči bankám tak skončilo na

přebytku 111,8 miliardy korun.

„Firmy až na výjimky nemají silné důvody k investicím, vyčkávají a snaží se zajistit tvorbou finančního polštáře, pokud jim to jejich provozní výkonnost dovoluje. Česká podniková sféra je známá svou opatrností, což se projevuje i v tom, že jako celek by byla schopná vyrovnat všechny své závazky vůči bankovním věřitelům, a ještě by jí téměř 120 miliard na vkladových účtech zůstalo. Tenhle dříve nevídaný fenomén nastal až v průběhu pandemie, v červenci 2020,“ uvedl Miroslav Zámečník.

Domácnosti i firmy vzorně splácejí

Přestože mnoho ekonomických parametrů se zhoršuje a v příštích měsících dále zhoršovat bude, zatím domácnosti i firemní sféra drží velmi přísnou finanční disciplínu. Podíly nevýkonných úvěrů u firemních půjček i u úvěrů obyvatelstvu patří mezi nejnižší v Evropě, a i v dubnu se dál snižovaly. Podíl firemních nevýkonných úvěrů v dubnu klesl na 3,65 %. To je hluboko pod hladinou 8,2 %, na níž byl na konci roku 2011, natož pak 17,67 % v lednu před dvaceti lety. Češi tradičně velmi dbají na vzorné splácení hypoték. Podíl nevýkonných hypotečních úvěrů pokračoval v prolamování mnohaletých minim a v dubnu ještě vylepšil historický rekord, když se snížil na 0,66 %.

Statistiky o nevýkonných úvěrech zachycují dlužníky, kteří měli potíže se splácením závazků nejméně tři měsíce před tím. Podle Miroslava Zámečníka je tak pravděpodobné, že se v příštích měsících budou tyto ukazatele zhoršovat.

